

341.323.1:389.6

24. KONFERENCE VÝBORU PRO STANDARDIZACI V NATO

Pplk. MUDr. Miroslav RADA
Ústav leteckého zdravotnictví, Praha
(ředitel: plk. MUDr. Dušan Bartoš, CSc.)

Ve dnech 26. a 27. listopadu 1996 uspořádala letecká sekce MAS (Military Agency for Standardization) pod patronací PCC - Partnership Coordination Cell, což je jedna z mnoha institucí NATO, pro své členy a státy, které ratifikovaly smlouvu o Partnerství pro mír - PfP, 24. pracovní setkání v hlavním sídle NATO v Bruselu. Kromě 16 členských států byli pozváni i reprezentanti z jiných zemí střední a východní Evropy a dále Rakouska, Švédska a Finska. Zároveň byli vyzváni k aktivní účasti na pracovním setkání dle vlastního uvážení v souladu s projednávanou tematikou.

Za Českou republiku se jednání zúčastnili pplk. MUDr. Miroslav Rada z ÚLZ Praha, plk. MUDr. Gustav Zethner z Velitelství vzdušné obrany AČR a MUDr. Roman Lanzendorf z Letecké záchranné služby AČR z letiště Líně.

První den jednání zahájil předseda letecké komise MAS plk. Balducci z Itálie. V krátkém projevu přivítal všechny účastníky setkání a zároveň představil předsedajícího a řídícího celého programu plk. Bosse ze SRN a sekretáře mjr. Dorlemana z Belgie.

Vlastní program zahájil úvodní přednáškou pplk. Belzil z USAF, který poskytl všem účastníkům rámcovou informaci o organizační struktuře MAS v rámci NATO, o jejích principech fungování a významu tvorby jednotných postupů.

Následující přednáška pplk. Edigera z USA byla věnována problematice programu zvyšování odolnosti proti přetížení u pilotních posluchačů USAF

a pilotů létajících na letounech s vyšší technikou pilotáže a cvičených na vzdušné manévrové boje. Byl zhodnocen přínos programu započatého v roce 1995 s tím, že se ukazuje, že jedinci, kteří tímto výcvikem prošli, získávají větší pohybovou schopnost hlavy a paží během přetížení.

Koncepce letecké evakuace raněných byla prezentována mjr. Nielsenem z Dánska. První z verzí uvažuje o využití tzv. létajících JIP v nákladním prostoru letounu C-130 Hercules, která poskytuje ideální podmínky pro poskytnutí zdravotnické péče 2-4 pacientům. Mohou být zřízeny až 2 ambulance, prostor je však značně limitován. Druhý projekt předpokládá využití (za tímto účelem zkonstruovaných) aluminiových kontejnerů ve stejném letounu. Je možné instalovat 2 takové kontejnery s kapacitou 3-12 pacientů, v závislosti na stavu pacienta a rozsahu potřebné péče a eventuální nutnosti jeho observace. Třetí alternativou je využití dánského letounu Gulfstream III pro náhodné evakuace. Pro tento účel byly vycvičeny 3 týmy složené ze 2 anesteziologů - leteckých lékařů, 2 sester vycvičených v intenzivní péči a 3 stevardů se stejným zaměřením. Do budoucnosti je navrhována verze se 3 upravenými letouny Boeing-737 spolu s dalšími 6 týmy a výjezdni jednotkou.

Problematikou letecké evakuace v mnohonárodním měřítku se zabývala i další přednáška plk. Rodiga ze SRN. Nová strategie NATO si žádá nové operační koncepce založené na mobilitě, flexibilitě a interoperabilitě.

Podobné téma měla i další přednáška plk. Laurenta z Francie. Byla zaměřena na koncepci letecké evakuace z místa bojové operace do nemocnic v okolním regionu v národním měřítku. Byly vyzdvíženy výhody leteckého transportu a bylo zdůrazněno, že by nemělo být přepravováno více než 30 nemocných a raněných najednou. Dále byly zdůrazněny výhody originálních francouzských termonosítek. Byl také potvrzen význam komunikace, odborné způsobilosti a koordinace zdravotnických týmů.

Další 2 prezentace přednesl pplk. Rada z ÚLZ Praha. První pojednávala o problematice medikace a létání. Byl podán přehled o dané letecko-medicínské problematice dříve a dnes, poznatcích a zkušenostech, rozdílném přístupu k této problematice z hlediska přínosu a rizika ve vztahu k bezpečnosti létání, udělování výjimky z předpisů a dále o metodice a praktickém postupu při jejím udělování u českých letců. V závěru zazněla některá doporučení a návrhy, jak dále zlepšit postupy, a zvýšit tak efektivnost a hlavně bezpečnost létání. Byl uveden i postup u českých letců s hypertenzí jako praktický příklad. Přednáška byla vysoce kladně hodnocena a vyvolala také nejdelší diskusi mezi přítomnými. Ve druhé přednášce byl podán nárys historie a současnosti letecké medicíny v České republice, byl prakticky představen ÚLZ, zdůrazněny jeho úspěchy, ale i některé problémy, se kterými se v současnosti letectvo a letecká medicína potýká.

V závěrečném vystoupení prvního dne jednání prezentoval vedoucí oddělení letecké medicíny litevských vzdušných sil A. Pilkauskas informaci o současné struktuře a činnosti týmu letecké medicíny v Kaunasu. Jejich zařízení slouží, podobně jako v České republice, jak pro vojenské, tak civilní letce. Je plánována výstavba nového zařízení i přes současné finanční, legislativní a personální problémy. V současné době mají nedostatek odborníků i zkušeností, přesto jsou odhodláni tento nepříznivý stav překonat.

Druhý den jednání byl již věnován praktickému projednávání tzv. STANAGů. Jsou to vlastně společné dokumenty řešící dílčí letecko-medicínské

nebo letecko-technické problémy se snahou o nalezení konsenzu a jeho aplikaci v praxi ve všech armádách členských států NATO. Konkrétně se jednalo o STANAG 3827, řešící problematiku požadavků tréninku posádek létajících na letounech s déletrvajícím přetížením. Druhým dokumentem byl STANAG 3114 - doporučené postupy na letecko-medicínský výcvik u létajícího personálu. Poslední dokument STANAG 3204 se zabýval problematikou letecké evakuace raněných a nemocných. Nutno podotknout, že ne ve všech případech došlo ke shodě. Společným negativním rysem této části jednání byla skutečnost, že pro PfP delegace, které nebyly v předstihu s projednávanou problematikou seznámeny, byla méně záživná a navíc jen s malou či žádnou možností zapojit se do diskuse.

Na závěr jednání poděkoval předseda všem zúčastněným za plodnou spolupráci a přednášejícím za prezentace. Vyzval také ke spolupráci na přípravě programu pro příští, 25. pracovní setkání.

Pro delegaci AČR byla účast na pracovním setkání tohoto druhu určitě přínosem, protože se podařilo navázat první kontakty s budoucími partnery a dvěma přednáškami navíc představit českou leteckou medicínu i ÚLZ bezpochyby ve velmi dobrém světle.

Souhrn

Autor podává stručnou informaci o 24. zasedání letecko-medicínské sekce výboru pro standardizaci postupů v armádách NATO. Shrnuje projednávanou problematiku, obsah jednotlivých přednášek, vyzdvihuje přínos účasti delegace Armády ČR jak z hlediska prezentace, tak i z hlediska budoucí spolupráce. Poukazuje rovněž na některé klady a záporný průběh jednání.

Klíčová slova: MAS; STANAG; Prezentace; Význam.

Do redakce došlo 17. 3. 1997